LESFICHE:

RECHT OP KWALITEITSVOL ONDERWIJS VOOR MEISJES

Plan International België
Ravensteingalerij 3B5, 1000 Brussel
www.planinternational.be
www.schoolforrights.be
September 2020
Coördinatie: Plan International België – Ontwikkelingseducatie

INHOUDSTAFEL

Contents

Voorwoord 3
Infofiche 4
Wat doet Plan International België? 4
Focus op kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes 4
Welke risico's lopen meisjes als ze niet terugkeren naar school? 5
Hoe kan onderwijs een bijdrage leveren? 7
Lesfiche Recht op kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes 8
In actie ..... **Error! Bookmark not defined.**
Bijlagen ..... **Error! Bookmark not defined.**

VOORWOORD

Beste leerkracht,

Allereerst bedankt voor je interesse en inzet voor kinderrechten, en je speciale aandacht voor het recht op kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes. Voor Plan International België, een organisatie die zich wereldwijd inzet voor kinderrechten met speciale aandacht voor meisjes en gendergelijkheid zijn deze thema's heel belangrijk. Want meisjes over de hele wereld willen zich ten volle kunnen ontplooien. Meisjes willen dezelfde opvoeding en onderwijskansen als jongens. Ze willen vrij zijn om te gaan en staan waar ze willen, met dezelfde kansen als jongens.

Meisjes en vrouwen dezelfde kansen geven, is een win-winsituatie voor iedereen. Als meisjes en vrouwen hun potentieel ten volle kunnen benutten, neemt armoede af, gaan hun kinderen langer naar school en groeien ze op in een veiligere en respectvollere omgeving.

Deze pedagogische fiche werd ontwikkeld in het kader van de 'Internationale Dag van het meisjes' van 11 oktober 2020 door het team educatie van Plan International België. Met deze lesfiche willen we een methode aanbieden om jongeren bewust te maken van het belang van kwaliteitsvol onderwijs voor iedereen.

Met de COVID-19 crisis hebben sommigen helaas al kunnen ervaren wat miljoenen jonge meisjes over de hele wereld dagelijks meemaken. We willen jongeren hier bij ons bewust maken van de realiteit van miljoenen meisjes over de hele wereld. We willen uitwisseling en debat stimuleren en hen laten zien dat het ook als jongeren mogelijk is om actie te ondernemen.

Veel lees-en lesplezier!

Het team van Plan International België

INFOFICHE

Wat doet Plan International België?

Plan International België is een kinderrechtenorganisatie die al meer dan 35 jaar ijvert voor een wereld die rechtvaardig is voor alle kinderen en jongeren (0-24 jaar).

Alle kinderen en jongeren hebben recht om te leven, te leren, te leiden, te beslissen en zich te ontplooien. Dit begint bij het verzekeren van gelijke rechten en kansen voor alle kinderen en jongeren, in al hun diversiteit.

Meisjes worden nog te vaak ongelijk behandeld, soms zelfs bedreigd en mishandeld. Te veel genderstereotypen die vandaag nog heersen, versterken deze ongelijkheid. Meer en meer meisjes wereldwijd dagen deze obstakels uit. Ze kunnen dit echter niet alleen.

Plan International zet zich in om met kinderen en jongeren samen te werken en hen te ondersteunen in meer dan 70 landen, waaronder België. Samen met haar partners zet de organisatie concrete projecten op en creëert bewustzijn en structurele veranderingen in de samenleving om de barrières weg te nemen en ongelijkheid aan te pakken.

Gendergelijkheid verbetert het leven van alle kinderen en jongeren en is essentieel voor hun toekomst en voor hun dagelijks leven dat ze nu leiden.

Focus op kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes

Een school biedt bescherming aan meisjes en jonge vrouwen. Maar nu de scholen gesloten zijn, neemt het aantal gevallen van verkrachting en aanranding toe.
Georgina, 20 jaar, Kenya

In heel veel landen is er nog altijd ongelijkheid tussen meisjes en jongens. Vooral in armere landen wordt vaak minder geïnvesteerd in onderwijs voor meisjes, omdat van hen wordt verwacht dat ze huishoudelijke taken uitvoeren, zoals koken, kuisen en zorgen voor hun broers en zussen.
Wanneer meisjes niet naar school kunnen gaan, heeft dit serieuze consequenties voor hun toekomst: ze vinden geen goed werk, hebben geen deftig inkomen en lopen meer risico's om in armoede terecht te komen, samen met hun kinderen. Bovendien is er het risico op allerlei andere gevaren, zoals kindhuwelijken, genitale verminking, seksueel geweld, vervroegde zwangerschappen en moedersterfte.

Begin 2020 gingen wereldwijd bijna **130 miljoen meisjes** niet naar school. Verschillende obstakels, o.a. de financiële situatie van hun ouders houden hen tegen. Maar de belangrijkste reden is het feit dat in veel landen meisjes nog steeds een ondergeschikte positie hebben ten aanzien van jongens. Sociale regels bepalen de rol van meisjes en hoe zij zich moeten gedragen. Zo kan er van hen worden verwacht dat zij vroeg trouwen en mama worden, zorgen voor het huishouden en gehoorzaam zijn aan hun mannen. Meisjes lopen dan niet enkel kennis mis, maar ze riskeren ook hun leven. De coronacrisis heeft de situatie van meisjes zeker niet verbeterd. **Bijna 20 miljoen meisjes extra** zullen niet terugkeren naar school.

Welke risico's lopen meisjes als ze niet terugkeren naar school?

1. Risico op seksueel misbruik en geweld

Meisjes die thuiszitten hebben meer kans om het slachtoffer te worden van seksueel misbruik en geweld door hun gezinsleden, buren of andere personen. Zowel binnen als buiten de eigen huismuren zijn ze niet veilig.
Zo moeten meisjes vaak een grote afstand afleggen om water te halen om te koken of te kuisen. Onderweg kunnen ze tegengehouden worden door mannen en (seksueel) mishandeld worden.

2. Risico op kindhuwelijken

Wanneer er niet genoeg geld is, beslissen ouders vaak om hun dochters uit te huwelijken om de financiële last van het gezin te verminderen. Deze uithuwelijking gebeurt bijna altijd tegen de wil van de meisjes, die vaak nog geen 14 jaar oud zijn, én ze huwen met een veel oudere man die ze vaak niet kennen. De meesten keren niet terug naar school nadat ze getrouwd zijn, vaak omdat hun man of schoonfamilie dit niet toelaten. Of omdat ze zwanger zijn.

Ik was nog maar 13 jaar toen ik moest trouwen. Mijn toenmalige man was 42 jaar oud. Toen ik mijn vader vertelde over de registratie voor het examen op school, zei hij tegen mij dat mijn man mijn registratiekosten zal betalen. Dat was zijn manier om te zeggen dat ik word uitgehuwelijkt. Op zeer korte tijd werd ik zo de vierde vrouw van een man die drie keer ouder was dan mij. Ik huilde heel de ceremonie, maar het maakte niets uit.
Jennifer, Ghana

3. Risico op vroegtijdige zwangerschappen

In veel landen worden meisjes zwanger op jonge leeftijd. Verschillende redenen kunnen aan de basis liggen, zoals te weinig informatie over seksuele en gezondheidsrechten, geen toegang tot voorbehoedsmiddelen en transactionele seks. Meisjes en jonge vrouwen verkopen hun lichaam om te kunnen overleven. Kindhuwelijken zorgen er natuurlijk ook mee voor dat het aantal vervroegde zwangerschappen toeneemt.

4. Risico's op moedersterfte

Het lichaam van jonge meisjes is in de meeste gevallen onvoldoende ontwikkeld om een kind te baren. Hoe jonger de meisjes zijn, hoe groter de kans op complicaties tijdens de zwangerschap en de bevalling die tot moedersterfte kunnen leiden.

Vooral in armere landen lopen meisjes extra gevaar omdat het gezin vaak niet genoeg geld heeft om goede gezondheidszorg te betalen.

5. Risico op mishandeling

Ouders huwelijken hun dochters soms uit in de hoop dat hun dochter beter verzorgd zal worden bij haar schoonfamilie. Dit is helaas niet altijd het geval.
In vele gevallen worden meisjes mishandeld en uitgebuit. Ze worden geslagen, seksueel misbruikt, moeten hard werken en mogen niet meer naar school.

Mijn familie moedigde mij aan om te trouwen omdat ze arm zijn en het zich niet konden veroorloven om schoolmateriaal voor hun zeven kinderen te betalen. Ik moest vroeg trouwen om zo de last voor hen te trouwen, maar dat was een leugen en ik miste twee jaar school terwijl ik getrouwd was.
Maria, 14 jaar, Mozambique

6. Risico op genitale verminking

Genitale verminking is het gedeeltelijk of helemaal wegsnijden van de vrouwelijke geslachtsorganen, zonder dat daarvoor medische redenen zijn. Slachtoffers van genitale verminking worstelen levenslang met de vreselijke gevolgen van de ingreep, zoals chronische pijn, ontstekingen, pijn bij seks, trauma's en complicaties bij zwangerschap en bevalling. Vooral nu de scholen gesloten zijn door de coronacrisis worden er meer meisjes genitaal verminkt aangezien ze thuiszitten en meer tijd hebben om te genezen. De verschillende maatregelen zoals de lockown, samenscholingsverbod enzoverder hebben ook tot gevolg dat de acties om genitale verminking te voorkomen niet naar behoren kunnen worden uitgevoerd.

De lockdown en de sluiting van de scholen wordt gezien als een geschikt moment om meisjes thuis genitaal te verminken omdat ze nu de tijd hebben om te genezen.
Sadia Allin, hoofd van Plan International Somalië

7. Risico op vroegtijdige schoolverlaten

Vaak moeten meisjes stoppen met school om het gezin mee te ondersteunen. Omwille van de coronacrisis hebben veel mensen financiële problemen en de meisjes moeten hun familie helpen in het huishouden of moeten uit werken gaan om geld te verdienen Dit betekent dat ze moeten vaak werken in omstandigheden die schadelijk zijn voor hun lichamelijke en geestelijke ontwikkeling.

8. Risico om kindsoldaat te worden

Arme of misbruikte kinderen lopen meer risico's om gerekruteerd te worden door gewapende groepen. Sommige kinderen worden ontvoerd, anderen sluiten zich aan bij gewapende groepen omdat ze geen andere uitweg zien.

Ook meisjes worden benaderd. Zij kunnen dienen als boodschapper, spion, drager, kokkin of worden gebruikt als levend schild of seksueel object.

9. Risico om in een vicieuze cirkel van armoede te belanden

Wanneer meisjes niet naar school gaan, kunnen ze hun potentieel niet bereiken. Ze blijven in een ondergeschikte positie en blijven afhankelijk van andere personen. Hun leven in armoede zal zich doortrekken naar dat van hun kinderen en kleinkinderen.

Hoe kan onderwijs een bijdrage leveren?

Onderwijs is een recht dat in veel internationale verdragen is vastgelegd. Het is een van de krachtigste instrumenten waarmee kinderen en volwassenen zich uit de armoede kunnen bevrijden en ten volle aan de samenleving kunnen deelnemen. Het is een middel om verandering teweeg te brengen in de samenleving en de levenskwaliteit van velen te verbeteren.
Dankzij onderwijs leren meisjes hoe ze zich kunnen beschermen tegen gevaren zoals seksueel misbruik en geweld, kindhuwelijken en vervroegde zwangerschappen**.**
Het geeft meisjes ook meer macht om zelf beslissingen te nemen, niet enkel in hun eigen leven, maar ook in dat van hun familie en bij uitbreiding de hele gemeenschap. Door naar school te gaan, hebben ze meer kans om later een goede job te vinden, een hoger inkomen te krijgen en hun stem te laten horen op politiek en sociaal vlak.

MEER INFORMATIE

- Rapport over de vooruitgang van vrouwen in de wereld – rapport UNWomen - https://www.unwomen.org/en/digital-library/progress-of-the-worlds-women
- Wat als jongens niet naar school mochten gaan? Video Plan: https://www.youtube.com/watch?v=C_TKVxDHvt8
- Infografieken Zie Bijlage

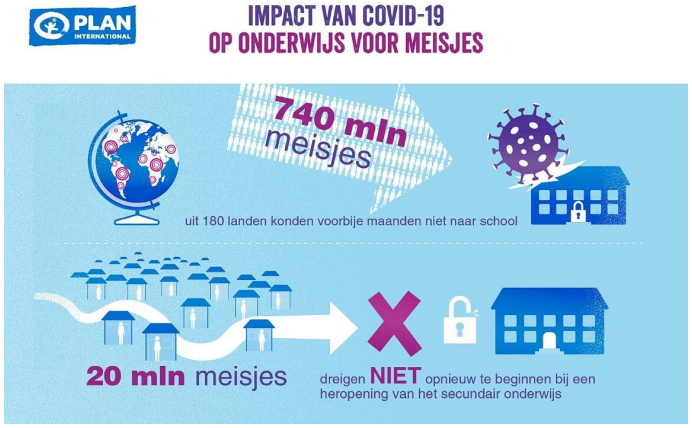

Noot: A4 versies zie Bijlage

LESFICHE

Recht op kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes

Thema	Toegang tot kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes
Niveau	Makkelijk
Leeftijd	12-18 jaar
Groepsgrootte	10 tot 30 leerlingen
Type activiteit	Rollenspel en debat
Duur	2X50 minuten
Samenvatting	De leerlingen worden verdeeld in 2 groepen **Groep A**, 'zij die de jongens vertegenwoordigen', zal de ludieke les kunnen volgen, interactief, tof **Groep B**, 'zij die de meisjes vertegenwoordigen', zal huishoudelijke taken moeten doen, saai, oninteressant, onaangenaam Een voorbeeld van hoe dat zou kunnen verlopen, kan je hier bekijken: https://www.youtube.com/watch?v=NA1kFuLI4OM&t=6s
Doelen	Het doel hiervan is om de realiteit van veel meisjes in de wereld op een concrete manier te laten ervaren en om uitwisseling en debat achteraf mogelijk te maken. Is dit eerlijk? Waarom moeten meisjes dit doormaken? Waarom is school belangrijk voor iedereen? En wat kan ik concreet doen?
Materiaal	• Kleine papiertjes in voldoende aantal voor de groep. De ene helft met een 'A' en de andere helft met een 'B' (of een andere manier om de groep studenten willekeurig te halveren) • Een manier om de groepen van elkaar te onderscheiden (etiketten, pins,..) • Een proper, goede uitgerust lokaal voor groep A • Verschillende ruimtes voor activiteiten voor Groep B • Aardappelen en aardappelmesjes • Schotels, poetsgerief • Flip chart • Post its • Balpennen • 2 lesgevers minimum (1 per groep)

Verloop

Stap 1

- Verdeel de groep in 2 aparte groepen. Vraag elke leerling om een van de papiertjes uit een zak te nemen en zich vervolgens in hun 'groep' A of B te plaatsen.

Stap 2

- Geef de leerlingen van groep 'A' een snoepje en vertel ze waar ze heen moeten (de juiste plaats, de juiste klas) - Geef aan dat ze de 'jongensgroep' vertegenwoordigen
- Geef de leerlingen van groep 'B' een van de voorwerpen die nuttig zijn voor hun taken en leid ze naar de juiste plaats. Zeg hen dat zij de 'meisjesgroep' vertegenwoordigen.

Stap 3

Groep A

- Geef groep A een leuke, interactieve les die je hebt voorbereid
- Als er vragen komen over waarom de andere groep niet meedoet, zeg je dat het is omdat zij vandaag de meisjesgroep zijn en dat jongens en de meisjes andere activiteiten doen. Er zijn activiteiten binnen en buiten de school.
- Als er reacties komen, luister je er gewoon naar. Noteer ze- ze zullen later van pas komen.
- Als er geen reacties komen, spoor de leerlingen dan aan en stel vragen: vinden jullie dit leuke activiteiten? Is het leuker om dit te doen dan de activiteiten van de andere groep?

Groep B

- Leg aan groep B de verschillende taken uit: aardappelen schillen, de klas poetsen, de speelplaats, de toiletten.
- Als er vragen kom over waarom zij deze taken moeten doen en de anderen niet of waarom zij niet naar de klas mogen met de anderen, leg uit je uit dat dit is omdat zij de meisjesgroep zijn vandaag. En jongens en meisjes doen andere taken. Meisjes poetsen, ruimen op en jongens zitten in de klas.
- Als er reacties komen, luister je er gewoon naar. Noteer ze- ze zullen later van pas komen.
- Als er geen reacties komen, spoor de leerlingen dan aan en stel vragen: vinden jullie dit leuke activiteiten? Is het leuker om dit te doen dan de activiteiten van de andere groep?

Stap 4

- Breng de twee groepen terug samen en laat hen plaatsnemen in een cirkel waar ze elkaar kunnen zien.
- Vraag aan elke groep (minstens 2 personen van elke groep- meer als je voldoende tijd hebt) om hun ervaring te delen en stel een aantal vragen:
    - In welke groep zat jij?
    - Wat heb je gedaan met deze groep?
    - Vond je dat fijn? Vond je dat eerlijk?
    - Zou je het opnieuw doen?
    - Wat vind je ervan dat deze activiteiten waren voorbehouden voor jongens/ meisjes? Is dat normaal? Waarom wel/ niet?

Stap 5

- Maak nota's van wat verteld wordt, van de zaken die sterk naar voren komen. Gebruik ze voor de reflectie en het debat met je leerlingen over de plaats van meisjes op

school. Gebruik de inhouden die hieronder worden meegegeven om het debat te voeden

- Wijs erop dat wat tijdens deze les gebeurde de werkelijke situatie is van miljoenen meisjes over de hele wereld en dat deze situatie door de COVID-crisis nog erger is geworden.
- Vraag je leerlingen welke acties zij zouden willen/ kunnen ondernemen om kwaliteitsvol onderwijs voor meisjes wereldwijd mogelijk te maken en hoe ze hier tijdens de volgende les aan kunnen/ willen verder werken. Gebruik de post-its en de flipchart.
- Vergeet niet je leerlingen te bedanken voor het vertrouwen dat ze je gegeven hebben door deel te nemen aan deze ervaring.
- Geef je leerlingen bijkomende informatie over het recht op onderwijs voor meisjes wereldwijd en de post-COVID- 19- situatie (zie verder)

IMPACT VAN COVID-19 OP ONDERWIJS VOOR MEISJES

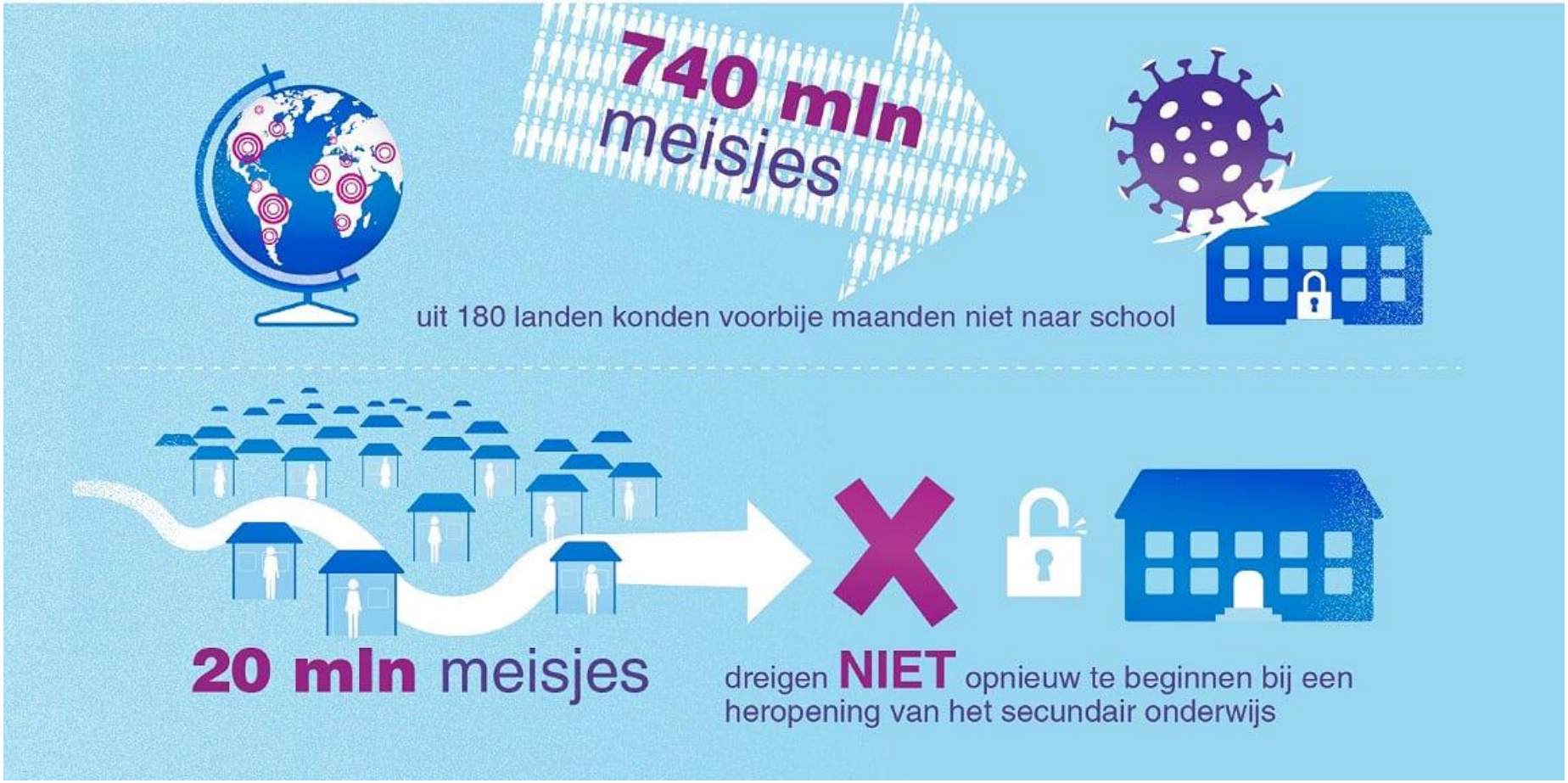

MEISJES KUNNEN DOOR HET CORONAVIRUS NIET NAAR SCHOOL EN LOPEN EXTRA GEVAAR

2 mln
meisjes riskeren
genitale verminking

13 mln
extra kinderen lopen risico op
gedwongen huwelijk

7 mln
ongewenste zwangerschappen

Het aantal genitale verminkingen en gedwongen huwelijken werd geschat voor de komende 10 jaar.
De ongewenste zwangerschappen zijn berekend op basis van 6 maanden lockdown.